

[Niels Helveg Petersen.]

ene og den anden periode, så ville — tror jeg — også hr. Per Hækkerup få svært ved at blive ved med at se sagen så sort-hvidt, som han gjorde det i sit indlæg.

Perspektivredegørelsen er en af denne samplings vigtigste begivenheder. Hr. Per Hækkerup antydede, at planlægning ligesom var et uartigt ord. Jeg vil sige tværtimod. Planlægning, styring er ikke uartige ord, men simpelt hen nøgleord i den kommende politiske udvikling. Perspektivredegørelsen er ikke nogen plan, den er en fremskrivning af visse udviklingstendenser, og jeg tror, selv redegørelsens fædre vil erkende, at der er tale om en ufuldkommen og primitiv fremskrivning, der sine steder hviler på diskutabile forudsætninger og ufuldkomne præmisser. Men selv med disse væsentlige forbehold, som er understreget, er der tale om et meget betydningsfuldt arbejde, som er det første skridt henimod en situation, hvor beslutningerne om den fremtidige udvikling inden for den offentlige sektor bliver truffet på et betydeligt bedre fundament af viden om de fremtidige økonomiske konsekvenser. I 1960'erne og hidtil i 1970'erne har vi oplevet en meget stærk ekspansion i den offentlige virksomhed. Udviklingstakten i de kommende år må nødvendigvis blive svagere, men det skal understreges, at der fortsat kan blive tale om vækst.

Perspektivredegørelsen er en udfordring til de politiske partier. Der skulle gerne blive tale om et „før“ og om et „efter denne redegørelse“.

Der er flere forhold, der bevirker, at der ikke kan blive tale om den samme vækst som hidtil. Det fortsatte betalingsbalanceunderskud er en af årsagerne hertil. Erfaringen viser os, at det er ikke muligt at styre efterspørgselsudviklingen, hvis der samtidig er en meget kraftig ekspansion i de offentlige budgetter. Men det er måske ikke engang så meget udgiftssiden — eller skal vi sige indtægtssiden — af det, der er det vigtigste, men på det længere sigt arbejdskraftspørgsmålet. Hvis det offentlige alene opsluger tilgangen til arbejdsmarkedet eller mere, så bliver der ikke muligheder for den ekspansion i industrien og de øvrige erhverv, som alle ønsker, og som er en forudsætning for fremskridt også inden for den offentlige sektor. Herom er der enighed ikke bare på

et teoretisk plan, imellem fagøkonomer, men også mellem fagbevægelsen og arbejdsgiverne.

Vi kommer derfor i de kommende år til at stå over for et dilemma; på den ene side er det udelukket at udvide den offentlige sektor lige så kraftigt som hidtil — det gælder både med hensyn til arbejdskraft og penge — og på den anden side er der et klart behov både for forbedringer af det offentliges indsats på mange områder og for, at det offentlige tager nye opgaver op. Jeg vil her særskilt nævne foreningsproblemerne, hvis løsning vil komme til at stille krav om store investeringer. Der er kun én metode at løse dette dilemma på, og det er at samle opmærksomheden om at få mere for pengene, at rationalisere kraftigere og prioritere mere omhyggeligt og planlægge mere nøjagtigt. Med en omskrivning af et mundheld kan man sige, at opgaven bliver at vinde indadtil ved effektivisering, hvad der ikke er mulighed for at opnå blot ved, at det offentlige lægger beslag på flere penge og mere arbejdskraft. Vi står over for en omstillingsproces, som kan blive smertefuld, men som er nødvendig, hvis vi skal være i stand til at klare opgaverne.

Det vil være nødvendigt, som flere foregående talere har været inde på, at se kritisk på gammel lovgivning og på bestående institutioner. I virkeligheden bør man se lige så kritisk på det bestående, som man ser på alt nyt. Man må i hvert fald erindre sig, at hver gang man lader en post passere og bestå, så er man dermed også med til at forhindre nyt i at blive taget op. Jeg tror, det er meget nødvendigt med en stærkere samordning af statslige og kommunale aktiviteter, både når det drejer sig om økonomien, og når det drejer sig om administrationen. Det er ikke tilstrækkeligt kun at se på den statslige virksomhed. Dette er ikke nogen trussel mod kommunerne eller mod kommunalreformen, tværtimod. Sigtet i kommunalreformen skal fastholdes og videreføres. Der må ske fortsat decentralisering ved, at man flytter afgørelserne bort fra centraladministrationen ud til amters og kommuners selvstændige beslutning. Men samtidig med at dette er meningen og hensigten med kommunalreformen, er der et behov for en styrkelse af den overordnede planlægning i centraladministrationen. En sådan udvikling er